

SVENDBORG KOMMUNE

BUDGETPROCEDURE 2017

Omstilling og fastholdelse

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Økonomisk politik	4
3. Overordnet budgetproces	5
4. Økonomisk beredskab	6
4.1 Behov for økonomisk beredskab	6
4.2 Udmøntning af økonomisk beredskab	7
5. Anlægsbudget	8
6. Borgerinddragelse m.m.	10
6.1 Borgermøde	10
6.2 Høring af MED-Hovedudvalget	10

1. Indledning

"Rammerne er stramme i den offentlige økonomi de kommende år. Det betyder, at nye initiativer som udgangspunkt skal finansieres krone for krone ved omprioriteringer i 2016. Når vi vil tilføje midler til et område, kræver det, at vi finder mindreudgifter på andre områder. Det er et nyt grundvilkår i den økonomiske politik."

Ovennævnte citat stammer fra Finanslovsaftalen 2016 og illustrerer meget godt den udfordring, kommunerne står over for i de kommende år.

Omprioriteringsbidraget er en realitet, og den kommunale serviceramme falder som udgangspunkt med én procent årligt fra 2017. I kroner og øre betyder det, at kommunernes udgifter hvert år forlods reduceres med 2,4 mia. kr.

Hvis de 2,4 mia. kr. alene skal fordeles efter antal indbyggere i kommunerne betyder det en reduktion i statstilskuddet for 2017 til Svendborg Kommune på 24,4 mio. kr., hvor der er budgetteret med 5 mio. kr.

De kommende års økonomiforhandlinger bliver derfor en kamp om at afværge de sparerunder, som finansloven lægger op til. Her er kommunerne i skarp konkurrence med regionerne.

Med finanslovsaftalen er der således sket et markant forværret udgangspunkt for budgetforhandlingerne for 2017, hvilket er bekymrende i forhold til kommunens budgetforudsætninger, der med omprioriteringsbidraget, likviditetstilskud og særtilskud m.m. indeholder en usikkerhed på over 100 mio. kr.

Økonomiudvalget har besluttet, at der pt. ikke udarbejdes et sparekatalog til imødegåelse af et eventuelt negativt udfald af kommuneaftalen, men afventer til de økonomiske konsekvenser af kommuneaftalen kendes primo/medio juni.

Regeringen har også tilkendegivet, at den vil tage skridt til at tilpasse investeringerne i 2017 og frem. Det lavere investeringsniveau skal medvirke til, at der i 2020 er balance i den offentlige økonomi, og at Danmark lever op til EU-aftalen om, at budgetunderskuddet maksimalt må udgøre 3,0 pct. af bruttonationalproduktet. Konsekvenserne for Svendborg Kommune kendes først efter kommuneaftalen, hvorfor kommunens anlægsbudget i første omgang ikke justeres i dette lys.

Omstilling og fastholdelse

Svendborg Kommune oplever befolkningsfremgang, øget efterspørgsel efter boliger og byggegrunde, færre ledige lejeboliger, øget beskæftigelse og større optimisme.

Med forliget om budget 2016 ønsker forligsparterne at understøtte og fremme denne gunstige udvikling og sikre en varig forankring. Forliget har derfor fokus på investeringer, der kan bidrage til at fastholde og løfte denne udvikling yderligere.

En fastholdelse/udvikling af kommunens serviceniveau herunder understøttelse af Byrådets mål om flere indbyggere og flere arbejdspladser skal derfor som udgangspunkt ske inden for de eksisterende økonomiske. Det stiller store krav til kommunens evne til fortsat at *omstille og effektivisere*, for at skaffe finansiering til nye tiltag.

2. Økonomisk politik

Byrådet har via den økonomiske politik fastlagt de overordnede rammer for kommunens økonomi. Formålet med den økonomiske politik er at sikre at kommunens økonomi er sund og tilstrækkelig med et længere sigte.

- **Økonomisk strategi**
 - **Driftsoverskuddet skal som minimum udgøre 100 mio. kr.**
 - **Kassebeholdningen skal udgøre 80-100 mio. kr.**
 - **Nedbringelse af gæld** - gradvis nedbringelse af kommunens gæld, idet den årlige låntagning som udgangspunkt bør være lavere end de årlige afdrag

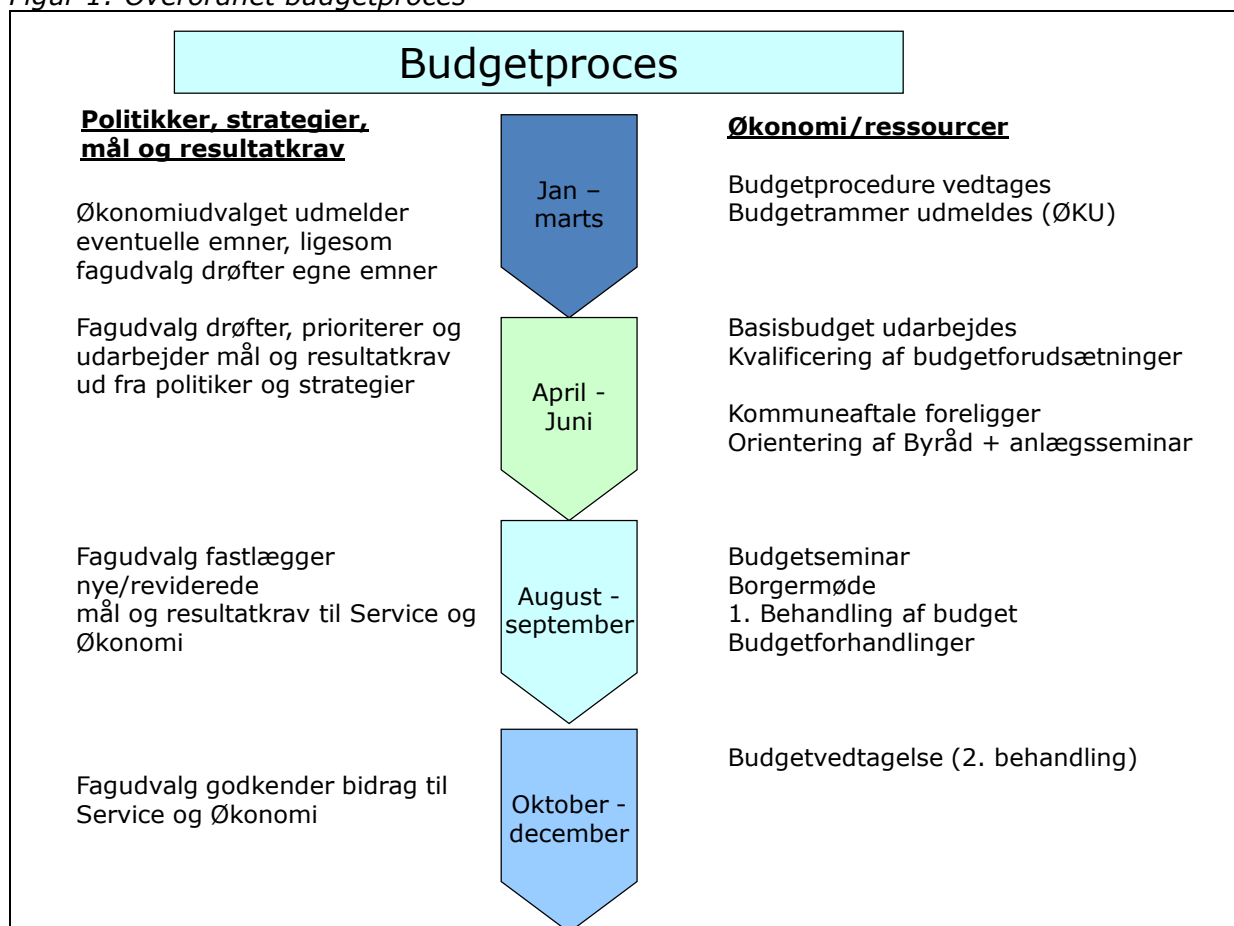
- **Principper**
 - **Overholdelse af servicerammen.** Undgå eventuelle sanktioner
 - **Bevillingsoverholdelse** – ingen tillægsbevilling finansieret af kassen
 - **Styringsparameter** – Økonomiudvalg vedtaget budget. Fagudvalg korrigeret budget
 - **Budgetansvar** - fagudvalgene har ansvaret for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides.
 - **Tidlig reaktion** – ved udsigt til budgetoverskridelse iværksættes decentralt tiltag til imødegåelse heraf eller forslag til finansiering til politisk beslutning.
 - **Realistiske anlægsbudgetter** – undgå store anlægsoverførsler mellem årene og øget præcision i skøn over forventet regnskab

3. Overordnet budgetproces

Den overordnede proces for budget 2017 har fortsat fokus på at understøtte Byrådets mål om flere indbyggere og flere arbejdspladser samt fastholdelse/udvikling af kommunens serviceniveau inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Processen forventes at forløbe, som skitseret i nedenstående figur.

Figur 1: Overordnet budgetproces

I vedlagte bilag 1 er vist den overordnede tidsplan for udarbejdelse af budget 2017.

I foråret arbejder fagudvalgene med opfølgning på deres respektive politikker og fastlægger evt. nye temaer/indsatser for det kommende år.

I vedlagte bilag 2 er opstillet en tidsplan for fagudvalgenes arbejde med det politiske indhold af budget 2017.

Når budgettet er vedtaget udarbejder fagudvalg bidrag til Service og Økonomi, der beskriver udvalgets område herunder en oversigt over udvalgets politikker og strategier med angivelse af indsatser/mål for de(t) kommende år. Bidraget forelægges fagudvalget i november, hvor fagudvalget samtidig godkender strategi for udmøntning af budget og indsatser.

4. Økonomisk beredskab

Det økonomiske udgangspunkt for Svendborg Kommunes budgetlægning for 2017 er budget 2016 inkl. overslagsårene 2017-19 i balance.

Figur 2: Nøgletal budget 2015-19 (2015 er forventet regnskab pr. 30.9.2015)

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsoverskud	-84,7	-105,3	-114,1	-120,8	-126,9
Gennemsnitslikviditet	175,0	103,2	90,5	81,8	80,5
Gældsafvikling (*)	-18,0	-5,4	6,7	28,0	78,4

(*)Gældsafvikling er udtryk for den årlige låneoptagelse fratrukket afdrag på gæld. - betyder at gælden øges.

I hele perioden er der et stigende driftsoverskud, som dog ikke modsvares af en stigende likviditet, idet overskuddet anvendes til finansiering af anlægsudgifter og nettoafdrag på gæld. Anlægsbudgettet og låneoptagelse er faldende igennem årene til i 2019-2020 et urealistisk niveau.

4.1 Behov for økonomisk beredskab?

Balancen i det nuværende budget er betinget af flere forhold, hvor der er tilknyttet væsentlige usikkerhedsfaktorer. Flere af disse kan henføres til de årlige økonomiforhandlinger, hvor vi først kender svaret efter sommerferien.

- ✓ *Omprioriteringsbidrag 2017-19 på årligt 2,4 mia. kr.:* Hvis de 2,4 mia. kr. alene skal fordeles efter antal indbyggere i kommunerne betyder det en reduktion i statstilskuddet for 2017 til Svendborg Kommune på 24,4 mio. kr., hvor der i budgetteret med 5 mio. kr.
- ✓ *Likviditetstilskud:* 3,7 mia. kr. kun for 2016. Tilskuddet udgør 56,3 mio. kr. for Svendborg Kommune, og er også budgetlagt i 2017-19
- ✓ *Særtilskud:* Indarbejdet på 12,7 mio. kr. i 2017-19 svarende til tilskuddet for 2016.
- ✓ *Lånetilsagn:* Kun gældende for 2016. I 2017-19 indarbejdet lån svarende til låneprocenten i 2016

Jf. ovenstående er der knyttet stor usikkerhed til de årlige økonomiforhandlinger, som for Svendborg Kommune udgør over 100 mio. kr. årligt. Dette faktum gør, sammenholdt med at kommunen ikke har en økonomisk buffer i form af en stor kassebeholdning, at kommunens økonomi er sårbar.

De nuværende forudsætninger sikrer balance i budgettets nuværende forudsætninger, men der er ikke afsat ekstra midler til f.eks.:

- ✓ *Finansiering af evt. negativ udfald af kommuneaftalen*
- ✓ *Finansiering af evt. merudgifter i teknisk budget:*
Demografi, mængdeudvikling, uomgængelige, lov- og cirkulæreprogram, indkomstoverførsler m.m.
- ✓ *Rum til politisk prioritering:*
Medfinansiering af eventuelle nye temaer, indsatsområder herunder Byrådets mål om flere indbyggere og flere arbejdspladser.

Set i relation til omprioriteringsbidraget er der med finansloven sket et markant forværret udgangspunkt for budgetforhandlingerne for 2017, hvilket er bekymrende i forhold til kommunens budgetforudsætninger.

Økonomiudvalget har besluttet, at der pt. ikke udarbejdes et sparekatalog til imødegåelse af et eventuelt negativt udfald af kommuneaftalen, men at beslutning herom træffes på udvalgets møde den 21. juni 2016, hvor de økonomiske konsekvenser af kommuneaftalen kendes.

Sparekataloget skal foreligge til de politiske budgetforhandlinger, som starter weekenden 17. – 18. september og forventes afsluttet senest søndag den 25. september. Der er tale om en komprimeret proces, hvor der er kort tid for administrationen til udarbejdelse af konkrete forslag, som skal ligge klar til fagudvalgenes møder medio august, hvorefter forslagene sendes i høring.

Der er afsat mindst 10 dage til høring, således af fagudvalgene på møderne primo september kan behandle forslagene inkl. høringssvar og oversende dem til de politiske budgetforhandlinger. I vedlagte bilag 4 er for hvert udvalg udarbejdet en tidsplan for, hvorledes processen for udarbejdelse af besparelsesforslag kan forløbe.

Der afholdes et ekstraordinært Økonomiudvalgsmøde 9. august, hvor Økonomiudvalget får forelagt de samlede økonomiske konsekvenser af kommuneaftalen samt en status på udgiftsbudgettet. På samme møde drøfter Økonomiudvalget, hvorvidt der skal fremsendes ansøgning til skattepuljen.

4.2 Udmøntning af økonomisk beredskab

Etablering af økonomisk beredskab kan bl.a. ske ved at iværksætte nye besparelser og effektiviseringstiltag.

Effektiviseringer/besparelser opdeles i følgende 3 typer:

- ✓ Den traditionelle opfattelse af effektiviseringer, hvor kommunen er i stand til at levere samme eller bedre service for de samme eller færre ressourcer.
- ✓ Forandringer og forbedringer, der reducerer kommunens samlede udgifter til borgerrettede service- eller forsørgelsesudgifter med afsæt i forebyggelse og en ændret tilrettelæggelse af de kommunale serviceopgaver.
- ✓ "Rene" servicebesparelser

Svendborg Kommune har gennem de senere år arbejdet målrettet med at effektivisere kommunen for at skabe råderum til bl.a. investering i velfærd og fastholdelse af serviceniveau. Således har kommunens afdelinger og institutioner siden 2010 været underlagt et årligt effektiviseringskrav på 0,25 pct., som siden 2014 er øget til 0,35 pct., hvortil kommer udgiftsreduktion via strukturændringer, effektiviseringspuljer mv. samt besparelser

I det vedtagne budget 2016 er der indarbejdet en effektiviseringspulje på 5,0 mio. kr. i 2016 stigende til 20 mio. kr. i 2019. Udmøntningen af puljen sker løbende, og

Økonomiudvalget vil i forbindelse med den kvartalsvise opfølgning i 2016 få en status på arbejdet hermed.

Ved udmøntning af effektiviseringspuljen inddrages det arbejde, der pt. foregår i KL-regi vedr. fælleskommunalt styrings- og effektiviseringsprogram. Der forventes, at foreligge et projektkatalog i februar 2016 med henblik på budget 2017.

Figur 4: Effektivisering 2015-2019. 1.000 kr. (akkumuleret)

Økonomisk beredskab 2015-2019				
Serviceudgifter	2016	2017	2018	2019
Effektiviseringspulje B2015	-16.600	-16.600	-16.600	-16.600
Effektiviseringspulje B2016	-5.000	-10.000	-15.000	-20.000
Effektivisering 0,35 %	-8.300	-16.600	-24.900	-33.400
I alt	-29.900	-43.200	-56.500	-70.000

Direktionen anbefaler, at effektiviseringskravet på 0,35 pct. udmøntes som hidtil ved en reduktion af prisfremskrivningen af budgettet ultimo juni. Der er ikke taget politisk stilling til om kravet skal videreføres til 2020, hvilket først forventes at ske i forbindelse med de politiske budgetforhandlinger efter sommerferien.

Direktionen vurderer, at evt. udgiftsreduktion, ud over det i budget 2016 budgetlagte, kun i begrænset omfang kan ske uden påvirkning af serviceniveau og dermed må anses for at blive i form af besparelser/serviceforringelser.

Som følge af at der ikke er afsat finansiering til nye merudgifter/udvidelsesforslag, er udgangspunktet, at eventuelle udvidelsesforslag fra fagudvalg skal ledsages af tilsvarende forslag til finansiering inden for den eksisterende budgetramme.

Benchmark/turnusanalyser:

Økonomiudvalget har fastlagt, at der over en årrække gennemføres benchmark- eller turnusanalyser af udvalgte områder, og hvor et eventuelt provenu kan medgå til det økonomiske beredskab.

I forbindelse med budget 2016 blev sygefravær og beskæftigelsesområdet udvalgt. Analysen på beskæftigelsesområdet er afsluttet, mens sygefravær foreligger i foråret 2016.

For 2017 er det jf. planen Center for Ejendomme og Teknisk Service, der benchmarkes. Analysens resultat foreligger 4. kvartal 2016.

5. Anlægsbudget

Økonomiudvalget har det bevillingsmæssige ansvar for anlægsbudgettet.

Udgangspunktet for budget 2017 – 2020 er et prioriteret og robust anlægsbudget, der indebærer, at Svendborg Kommune i de kommende år står overfor gennemførelse af en række større anlægsinvesteringer.

Figur 6. Kommunens anlægsbudget 2016-2020. 1.000 kr.

1.000 kr.	Vedttaget Budget 2016	Forventede overførsler fra 2015 foreløbig regnskab 2015	Forventet korrigeret budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Udgift	146.031	175.561	321.592	142.215	105.369	62.174	61.174
Indtægt	-27.019	-82.549	-109.568	-17.418	-19.105	-10.272	-5.000
Netto	119.013	93.012	212.024	124.796	86.264	51.902	56.174

Bemærk: De forventede overførsler til 2016 er ikke endelige!

Som det fremgår udgør bruttoanlægsbudgettet 146,0 mio. kr. i 2016. Hertil kommer anlægsoverførsler fra 2015, hvor der på baggrund af det foreløbige regnskab pr. 31.12.2015 forventes en overførsel til 2016 på brutto ca. 175,5 mio. kr.

Kommunen har traditionelt haft et stort bruttoanlægsbudget, som ikke har kunnet realiseres fuld ud i budgetåret, hvilket har medført store anlægsoverførsler mellem årene. Der er som følge heraf fastlagt et mål om indførelse af realistiske anlægsbudgetter i kommunen. Ved et realistisk anlægsbudget forstås dels, hvad kommunen har råd til og dels hvad det er muligt at realisere i det enkelte år.

Et væsentligt indsatsområde for budget 2017 er derfor det fortsatte arbejde med at få realiseret de allerede budgetlagte anlægsprojekter indenfor havne- og byudvikling, sundhedsfremme, veje og trafikikkerhed, energi og borgernære serviceområder mv. Jf. ovenstående tabel har kommunen et relativt stort bruttoanlægsbudget i 2016 og 2017, hvorefter det falder til et noget lavere og beskedent niveau i 2019-20.

På baggrund af ovenstående lægges der op til, at anlægsprocessen for foråret primært er fokuseret på justeringer af det nærværende budget med det formål fortsat at danne et aktuelt og realistisk anlægsbudget, som kan danne udgangspunkt for de efterfølgende politiske drøftelser.

Administrationen udarbejder oplæg til et justeret, teknisk anlægsbudget, som forelægges Økonomiudvalget i maj, og som efterfølgende indgår i budgetseminaret i juni måned.

Økonomiudvalgsmøde maj 2016:

- Konsekvens af anlægsoverførsel fra 2015 til 2016
- Korrigeret anlægsbudget 2016
- Forventede overførsler til 2017
- Ændrings- og udvidelsesforslag

Byrådsseminar juni 2016:

- Kommuneaftale (Anlæg)
- Præsentation af Økonomiudvalgets reviderede anlægsbudget for 2017 – 2020
- Eventuelle udvidelsesforslag.
- Byrådet fremkommer med tilkendegivelser vedr. anlægsbudget 2017-2020.

På baggrund af Byrådets tilkendegivelser udarbejder Direktionen inden for den samlede anlægsramme forslag til anlægsbudget til 1. behandlingen af budgettet. Direktionens forslag præsenteres på Byrådets budgetseminar 30. august 2016.

Sidste års økonomiaftale mellem regeringen og KL fastlagde et anlægsløft på 16,6 mia. kr. i 2016, og der er ikke knyttet nogen sanktion ved en evt. overskridelse, men det er forudsat, at kommunerne holdt sig inden for det aftalte niveau.

Finanslovsaftalen indeholder klare formuleringer om, at niveauet for de planlagte offentlige investeringer ligger på et væsentligt højere niveau end der er råd til. Regeringen vil på den baggrund seneste i foråret 2016 fremsætte konkret forslag til tilpasninger på investeringsområdet, hvori alle offentlige investeringer vil kunne blive berørt.

Dette kan ramme kommunernes anlægsramme. Hvor stor en del rammen eventuel bliver beskåret med og hvilken påvirkning, det får for Svendborg Kommune, kan ikke opgøres på nuværende tidspunkt.

6 Borgerinddragelse m.m.

6.1 Borgermøde

I 2015 er der afholdt borgermøde via Facebook. Direktionen anbefaler, at der også i 2016 afholdes borgermøde. Direktionen vil til Økonomiudvalgets møde den 23. juni 2015 udarbejde oplæg til form og indhold.

Ved udarbejdelse af besparelsesforslag skal fagudvalgene sikre, at der bliver tilrettelagt en høringsfase for de høringsberettigede parter. Der henvises til vedlagte bilag 4, hvor der for hvert udvalg er skitseret en tidsplan for, hvorledes processen for udarbejdelse af besparelsesforslag kan forløbe.

6.2 Høring af MED-Hovedudvalget

Pt. er det planlagt, at MED-Hovedudvalget inddrages således:

- Nærværende notat udsendes til udvalget efter godkendelse i Økonomiudvalget.
- Udvalget deltager i orienteringsmødet i forbindelse med Byrådets møde den 28. juni 2016.
- Udvalget deltager i budgetseminariet den 30. august 2016.

Bilag 1: Tidsplan for budget 2017

Dato	Aktivitet	Aktør
7. januar	Budgetopfølgning 2016 godkendes. 1. oplæg til budgetprocedure 2017 drøftes	Direktion
14. - 15. januar	Kommunaløkonomisk Forum	
19. januar	Budgetopfølgning 2016 godkendes. 1. oplæg til budgetprocedure 2017 drøftes	Økonomiudvalg
4. februar	Budgetprocedure 2017 godkendes - Status nuværende benchmarkanalyser. - Forslag til evt. analyser til budget 2017.	Direktion
23. februar	Budgetprocedure 2017 godkendes: - Status nuværende benchmarkanalyser. - Forslag til evt. analyser til budget 2017.	Økonomiudvalg
26. februar	Orientering om budgetproceduren 2017	Afdelingsledere
1. marts	Budgetprocedure 2017 præsenteres for Byrådet	Byråd
Marts	Fagudvalg orienteres om budgetproceduren generelt og fagudvalgets egen proces.	Fagudvalg
10. marts	Økonomisk status til ØK den 15. marts - 1. rammeudmelding	Direktion
10. - 11. marts	Kommunalpolitisk Topmøde	
15. marts	Økonomisk status + 1. rammeudmelding	Økonomiudvalg
18. marts	Orientering om budgetproceduren 2017	MED-Hovedudvalg
April - juni	Revidering af politikker og strategi - forslag til temaer/indsatsområder.	Fagudvalg
28. april	Borgmestermøde/KL	Borgmester
19. maj	Revideret anlægsbudget 2016 og 2017 - oplæg til ØK 24. maj	Direktion
24. maj	Revideret anlægsbudget 2016 og 2017	Økonomiudvalg
2. - 3. juni	12:12 seminar: Status Budget 2017	Direktion
16. juni	Drøftelse af Byrådets seminar 28. juni	Direktion
21. juni	Status budget 2017: - kommuneaftale - fastlæggelse af evt. omfang af sparekatalog + proces for udarbejdelse heraf - Fastlæggelse af program for budgetseminar juni og august samt borgermøde	Økonomiudvalg
28. juni	Byrådets budgetseminar - Orientering om kommuneaftale. - Status temaer/udfordringer. - Anlægsseminar.	Byråd

	Sommerferie	
August	Fagudvalg behandler bidrag til B2017: - Temaer og indsatser	Fagudvalg
9. august	Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - Økonomisk status - ansøgning vedr. skattepuljen	Økonomiudvalg
18. august	Status budget 2017. Indledende drøftelser om forslag til budget 2017 i balance.	Direktion
18. august	Fagudvalg fremsender materiale til budgetmappen	Fagudvalg
23. august	Budget 2017 – status Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
25. august	Drøftelse af budgetforslag i balance til ØK's 1. beh.	Direktion
26. august	Materiale til budgetseminar udsendes	Økonomi og Udbud
30. august	<i>Budgetseminar:</i> Økonomisk status, gennemgang af budgetmappen, status temaer. Direktionens budgetforslag til 1. beh.	Byråd, Direktion og MEDHovedudvalg
1. september	Borgmestermøde/KL	Borgmester
september	Borgermøde	Byråd
13. sept.	1. behandling i Økonomiudvalg Budgetforslag fra Direktion i balance	Økonomiudvalg
20. sept.	1. behandling i Byråd	Byråd
22. sept.	Borgmestermøde/KL	Borgmester
24.-25. sept.	Politiske forhandlinger	Byrådet
26. sept.	Frist for fremsendelse af ændringsforslag	Byråd
4. oktober	2. behandling i Økonomiudvalg	Økonomiudvalg
11. oktober	2. behandling i Byråd	Byråd

Bilag 2: Proces for temaer, indsatser og besparelsesforslag budget 2017

Måned	Byråd	Økonomiudvalg	Fagudvalg	Udviklingsudvalg
Januar				
Februar	Budgetprocedure præsenteres	Budgetprocedure godkendes: - Status nuværende benchmark analyser - valg af evt. nye til 2017		
Marts		Økonomisk status: - regnskab 2015 inkl. overførsler til 2015/16 - rammer basisbudget 2017	Status på fagudvalgets mål og indsatsområder 2015 Status på fagudvalgets mål og indsatsområder 2016 Udvalgets budgetprocedure 2017	Status Havn og Maritime klynger
April			Fagudvalg drøfter evt. nye temaer og indsatsområder for 2017	
Maj		<i>Anlægsbudget:</i> Drøftelse af prioriteret budget 2016 + afledt effekt på 2017 - Overførsel fra 2015 til 2016 - Korrigeret anlægsbudget 2016 - Forventede overførsler til 2017 - Ændrings- og udvidelsesforslag	Fagudvalg drøfter evt. nye temaer og indsatsområder for 2017	

Måned	Byråd	Økonomiudvalg	Fagudvalg	Udviklingsudvalg
Juni	Budgetseminar - Kommuneaftale - Status temaer - Anlægsseminar	Status: - Kommuneaftale + evt. udarbejdelse af besparelsesforslag - Status temaer - Prioriteret anlægsbudget til Byrådets seminar i juni - Fastlæggelse af budgetseminar i august + borgermøde	Status temaer/indsatser	Status Turisme og natur
Juli				
Primo august		Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - udarbejdelse af sparekatalog - ansøgning vedr. skattepuljen		
August	Budgetseminar	Budgetnotat	Godkendelse af temaer/indsatser 2017	
September	1. behandling Borgermøde Politiske budgetforhandlinger	1. behandling 2. behandling	Service og Økonomi - Oplæg	Status uddannelsesklynger
Oktober	2. behandling		Service og Økonomi - Oplæg	
November		Service og Økonomi godkendes	Service og Økonomi godkendes	
December		Service og Økonomi offentliggøres	Plan for udmøntning af budget 2017 og politiske mål/indsatser	Status Fynsk samarbejde eller Branding og kommunikation

Det tekniske budget beskrives i budgetnotatet, der udarbejdes i august. Det tekniske budget udgør grundlaget for Direktionens forslag til 1. behandling, som er udgangspunktet for de politiske forhandlinger frem til budgetvedtagelsen den 11. oktober 2016.

På baggrund af basisbudgettet (overslagsårene i vedtaget budget 2016) udarbejdes et teknisk budget. Den administrative proces beskrives mere uddybet i en administrativ budgetvejledning målrettet administrationen.

1. rammeudmelding foretages medio marts og omfatter følgende:

- basisbudgettet
- overførsel af evt. mindreforbrug fra 2015.
- tillægsbevillinger, som er givet siden budgetvedtagelsen i 2015, og som påvirker budget 2017-20.

Rammerne justeres efterfølgende løbende bl.a. som følge af nye bevillingsomplaceringer i 2016, som har afledt effekt for overslagsårene.

Sideløbende med udarbejdelse af basisbudgettet arbejdes der administrativt med at optimere gennemskueligheden i budgettet. Dette arbejde sker bl.a. ved at forbedre/synliggøre de aktivitetstal, som ligger til grund for budgettet.

2. rammeudmelding foretages medio august og omfatter følgende:

- Pris- og lønfremskrivning, herunder udmøntning af effektiviseringskravet på 0,35 pct.
- Afledt effekt af nye love og bekendtgørelser
- Revideret skøn over udvikling i overførselsindkomster
- Nyt indtægtsbudget vedr. skatter og generelle tilskud
- Demografisk udvikling
- Mængdeudvikling
- Problemområder (uomgængelige mer- eller mindreudgifter)

Indtægtsbudgettet udarbejdes på baggrund af KL's tilskudsmodel. Ved budgetlægning af overslagsårene 2018-20 afstemmes den budgetterede udvikling af overførselsudgifterne med KL's forventninger til udviklingen på de budgetgaranterede områder, samt øvrige overførselsudgifter.

Administrationen udarbejder primo august et budgetnotat, som giver en sammenfatning af ovenstående. Notat forelægges Økonomiudvalget den 23. august 2016, og gennemgås på Byrådets budgetseminar den 30. august 2016.

Bilag 4:
Tidsplan for fagudvalgenes udarbejdelse af eventuelt sparekatalog til budget 2017

Miljø-, Klima- og Trafikudvalget		
Dato	Aktivitet	
21. juni	Økonomiudvalget beslutter evt. sparekatalog og proces herfor	Økonomiudvalg
22. juni	Administration udarbejder besparelsesforslag	
9. august	Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - økonomisk status (behov for justering af sparekatalog) - ansøgning vedr. skattepuljen	Økonomiudvalg
10. august	Dagsorden udsendes til MKT inkl. besparelsesforslag	
15. august	MKT drøfter oplæg til besparelsesforslag. Forslag sendes i høring	MKT
18. august	Status budget 2017. Indledende drøftelser om forslag til budget 2017 i balance.	Direktion
18. august	Fagudvalg fremsender materiale til budgetmappen ekskl. besparelsesforslag	Fagudvalg
23. august	Budget 2017 – status Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
25. august	Drøftelse af budgetforslag i balance til ØK's 1. beh.	Direktion
26. august	Besparelsesforslag MKT: Høringsfrist slutter	
26. august	Materiale til budgetseminar udsendes ekskl. besparelsesforslag	Økonomi og Udbud
30. august	<i>Budgetseminar:</i>	Byråd, Direktion og MEDHovedudvalg
31. august	Dagsorden udsendes til MKT inkl. besparelsesforslag	
september	Borgermøde	Byråd
5. september	MKT oversender besparelsesforslag til de politiske budgetforhandlinger	MKT
8. september	Dagsorden udsendes til Økonomiudvalg	
9. september	Frist for fremsendelse af besparelsesforslag	
13. sept.	1. behandling i Økonomiudvalg Budgetforslag fra Direktion i balance	Økonomiudvalg
17. – 18. sept.	Opstart på politiske forhandlinger	
20. sept.	1. behandling i Byråd	Byråd
22. sept.	Borgmestermøde/KL	Borgmester
24.-25. sept.	Afsluttende politiske forhandlinger	Byrådet
26. sept.	Frist for fremsendelse af ændringsforslag	Byråd
4. oktober	2. behandling i Økonomiudvalg	Økonomiudvalg
11. oktober	2. behandling i Byråd	Byråd

Bilag 4:
Tidsplan for fagudvalgenes udarbejdelse af eventuelt sparekatalog til budget 2017

Erhvervs-, Beskæftigelses- og Kulturudvalget		
Dato	Aktivitet	
21. juni	Økonomiudvalget beslutter evt. sparekatalog og proces herfor	Økonomiudvalg
22. juni	Administration udarbejder besparelsesforslag	
9. august	Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - økonomisk status (behov for justering af sparekatalog) - ansøgning vedr. skattepuljen	Økonomiudvalg
12. august	Dagsorden udsendes til EBK inkl. besparelsesforslag	EBK
18. august	EBK drøfter oplæg til besparelsesforslag. Forslag sendes i høring	EBK
18. august	Status budget 2017. Indledende drøftelser om forslag til budget 2017 i balance.	Direktion
18. august	Fagudvalg fremsender materiale til budgetmappen ekskl. besparelsesforslag	Fagudvalg
23. august	Budget 2017 – status Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
25. august	Drøftelse af budgetforslag i balance til ØK's 1. beh.	Direktion
26. august	Materiale til budgetseminar udsendes ekskl. besparelsesforslag	Økonomi og Udbud
30. august	<i>Budgetseminar:</i>	Byråd, Direktion og MEDHovedudvalg
31. august	Besparelsesforslag EBK: Høringsfrist slutter	EBK
2. september	Dagsorden udsendes til EBK inkl. besparelsesforslag	EBK
september	Borgermøde	Byråd
8. september	EBK oversender besparelsesforslag til de politiske budgetforhandlinger	EBK
8. september	Dagsorden udsendes til Økonomiudvalg	
9. september	Frist for fremsendelse af besparelsesforslag	
13. sept.	1. behandling i Økonomiudvalg Budgetforslag fra Direktion i balance	Økonomiudvalg
17. – 18. sept.	Opstart på politiske forhandlinger	
20. sept.	1. behandling i Byråd	Byråd
22. sept.	Borgmestermøde/KL	Borgmester
24.-25. sept.	Afsluttende politiske forhandlinger	Byrådet
26. sept.	Frist for fremsendelse af ændringsforslag	Byråd
4. oktober	2. behandling i Økonomiudvalg	Økonomiudvalg
11. oktober	2. behandling i Byråd	Byråd

Bilag 4:
Tidsplan for fagudvalgenes udarbejdelse af eventuelt sparekatalog til budget 2017

Udvalget for Børn og Unge		
Dato	Aktivitet	
21. juni	Økonomiudvalget beslutter evt. sparekatalog og proces herfor	Økonomiudvalg
22. juni	Administration udarbejder besparelsesforslag	
9. august	Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - økonomisk status (behov for justering af sparekatalog) - ansøgning vedr. skattepuljen	Økonomiudvalg
12. august	Dagsorden udsendes til UBU inkl. besparelsesforslag	UBU
17. august	UBU drøfter oplæg til besparelsesforslag. Forslag sendes i høring	UBU
18. august	Status budget 2017. Indledende drøftelser om forslag til budget 2017 i balance.	Direktion
18. august	Fagudvalg fremsender materiale til budgetmappen ekskl. besparelsesforslag	Fagudvalg
23. august	Budget 2017 – status Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
25. august	Drøftelse af budgetforslag i balance til ØK's 1. beh.	Direktion
26. august	Materiale til budgetseminar udsendes ekskl. besparelsesforslag	Økonomi og Udbud
30. august	<i>Budgetseminar:</i>	Byråd, Direktion og MEDHovedudvalg
30. august	Besparelsesforslag UBU: Høringsfrist slutter	UBU
2. september	Dagsorden udsendes til UBU inkl. besparelsesforslag	UBU
september	Borgermøde	Byråd
7. september	UBU oversender besparelsesforslag til de politiske budgetforhandlinger	UBU
8. september	Dagsorden udsendes til Økonomiudvalg	
9. september	Frist for fremsendelse af besparelsesforslag	
13. sept.	1. behandling i Økonomiudvalg Budgetforslag fra Direktion i balance	Økonomiudvalg
17. – 18. sept.	Opstart på politiske forhandlinger	
20. sept.	1. behandling i Byråd	Byråd
22. sept.	Borgmestermøde/KL	Borgmester
24.-25. sept.	Afsluttende politiske forhandlinger	Byrådet
26. sept.	Frist for fremsendelse af ændringsforslag	Byråd
4. oktober	2. behandling i Økonomiudvalg	Økonomiudvalg
11. oktober	2. behandling i Byråd	Byråd

Bilag 4:
Tidsplan for fagudvalgenes udarbejdelse af eventuelt sparekatalog til budget 2017

Social- og Sundhedsudvalg		
Dato	Aktivitet	
21. juni	Økonomiudvalget beslutter evt. sparekatalog og proces herfor	Økonomiudvalg
22. juni	Administration udarbejder besparelsesforslag	
9. august	Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - økonomisk status (behov for justering af sparekatalog) - ansøgning vedr. skattepuljen	Økonomiudvalg
12. august	Dagsorden udsendes til SSU inkl. besparelsesforslag	SSU
17. august	SSU drøfter oplæg til besparelsesforslag. Forslag sendes i høring	SSU
18. august	Status budget 2017. Indledende drøftelser om forslag til budget 2017 i balance.	Direktion
18. august	Fagudvalg fremsender materiale til budgetmappen ekskl. besparelsesforslag	Fagudvalg
23. august	Budget 2017 – status Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
25. august	Drøftelse af budgetforslag i balance til ØK's 1. beh.	Direktion
26. august	Materiale til budgetseminar udsendes ekskl. besparelsesforslag	Økonomi og Udbud
30. august	<i>Budgetseminar:</i>	Byråd, Direktion og MEDHovedudvalg
30. august	Besparelsesforslag SSU: Høringsfrist slutter	SSU
2. september	Dagsorden udsendes til SSU inkl. besparelsesforslag	SSU
september	Borgermøde	Byråd
7. september	SSU oversender besparelsesforslag til de politiske budgetforhandlinger	SSU
8. september	Dagsorden udsendes til Økonomiudvalg	
9. september	Frist for fremsendelse af besparelsesforslag	
13. sept.	1. behandling i Økonomiudvalg Budgetforslag fra Direktion i balance	Økonomiudvalg
17. – 18. sept.	Opstart på politiske forhandlinger	
20. sept.	1. behandling i Byråd	Byråd
22. sept.	Borgmestermøde/KL	Borgmester
24.-25. sept.	Afsluttende politiske forhandlinger	Byrådet
26. sept.	Frist for fremsendelse af ændringsforslag	Byråd
4. oktober	2. behandling i Økonomiudvalg	Økonomiudvalg
11. oktober	2. behandling i Byråd	Byråd

Bilag 4:
Tidsplan for fagudvalgenes udarbejdelse af eventuelt sparekatalog til budget 2017

Økonomiudvalg		
Dato	Aktivitet	
21. juni	Økonomiudvalget beslutter evt. sparekatalog og proces herfor	Økonomiudvalg
22. juni	Administration udarbejder besparelsesforslag	
9. august	Ekstraordinært møde i Økonomiudvalg: - økonomisk status (behov for justering af sparekatalog) - ansøgning vedr. skattepuljen	Økonomiudvalg
18. august	Dagsorden udsendes til ØK inkl. besparelsesforslag	ØK
23. august	ØK drøfter oplæg til besparelsesforslag. Forslag sendes i høring	ØK
18. august	Status budget 2017. Indledende drøftelser om forslag til budget 2017 i balance.	Direktion
18. august	Fagudvalg fremsender materiale til budgetmappen ekskl. besparelsesforslag	Fagudvalg
23. august	Budget 2017 – status Budgetnotat drøftes. Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
25. august	Drøftelse af budgetforslag i balance til ØK's 1. beh.	Direktion
26. august	Materiale til budgetseminar udsendes ekskl. besparelsesforslag	Økonomi og Udbud
30. august	<i>Budgetseminar:</i>	Byråd, Direktion og MEDHovedudvalg
5. september	Besparelsesforslag ØK: Høringsfrist slutter	ØK
september	Borgermøde	Byråd
8. september	Dagsorden udsendes til Økonomiudvalg inkl. besparelsesforslag	
9. september	Frist for fremsendelse af besparelsesforslag	Fagudvalg
13. sept.	1. behandling i Økonomiudvalg Budgetforslag fra Direktion i balance ØK oversender besparelsesforslag til de politiske budgetforhandlinger	Økonomiudvalg
17. – 18. sept.	Opstart på politiske forhandlinger	
20. sept.	1. behandling i Byråd	Byråd
22. sept.	Borgmestermøde/KL	Borgmester
24.-25. sept.	Afsluttende politiske forhandlinger	Byrådet
26. sept.	Frist for fremsendelse af ændringsforslag	Byråd
4. oktober	2. behandling i Økonomiudvalg	Økonomiudvalg
11. oktober	2. behandling i Byråd	Byråd